

Latweefch u Awises.

Nr. 36. Zettortdeenâ 7tå September 1850.

No Nerretas, 23fchâ August.

Rudsi wissur muhsu mallâ tikkai pufslihdsi isdewuschees, jebshu graudi pilnigi un swarri gi bija. Ir feena masak eekrahts ne ka pehrn; bet wassaraju-laukus, dahrsus, kartuppelus, pee kureem us paschu gallu weetahm ta sinnenama flimmiba fabze rahditees, tas schehligais debbes-tehws jo baggatigi schinni gaddâ irr swehtijis. Beidsamâ neddelâ leetus wassaraju-lauku no lohpschanu un rudsu sehpschanu irr aisekawejis. — Ar mihtu wesselibu pee mums libds schim arridsan labbi gan gahje, bet no pahri neddelahm wehdera-sehrga dauds weetahm dascham nahwi peerweddafi.

W.

No Berkenehges basnizas.

Pee schihs fmukkas, pee Egiptes draudses peederramas, fenn jaufâ augustâ weekâ, juhdsi fahneem no Dinaburgas usmuhretas basnizas turrahs tikkai lohti mafs pulzinsch Luttera tizzibas lauschu. — Kad nu schihs draudses mahzitajs preefsch jaw ilgak ne ka gadda us Sezzes draudsi tikkai aisazinahts, tad no ta laika zitti Sehrpils aprinka mahzitaji tur pehz kahrtas to dascheem lohti tahlu zellu aisbrauz, sawus tizzibas-beedrus ar to waijadsgo dwehfeles-barribu pameeloht. — Tam mahzitajam, kas 9tå swehtdeenâ pehz Waffaras swehtku atsweh-tes tur bija aisenahjis, te gaddijahs tas preeks, ka tafs jaunas fmukkas, schai basnizai papillam peeteekamas un labbi skannedamas, no Sallas-muischas ehrgelneka par lehtu maefs taisitas ehrgeles, ko tas beidsamais Egiptes mahzitajs ar labbfirdigu draudses lohzelku, ar daschu zittu deewabihjigu draugu un kaimau,

un 100 rublu us to atwehletas basnizas-naudas paligu preefsch sawas aiseefchanas wehl bija apstellejis, — pattlabban bija gattawas tilkuschas, un ka tas sweschais mahzitajs tafs mu tadehk schinni swehtdeenâ warreja eefweh-tihit Deewam par gohdu un draudses lohzelkeem par firdszillaschanu. Tee 24 Latweefchu un 30 Wahzu laudis, kas us abbeem spreddikeem bija fanahkuschi, bija tik preezigi par winna atskanneschanu, kas pirmo reisi, lamehr schi basniza stahw, sché bij dsirdama, ka tee no labbas firds ir Jaunjelgawas draudsei, par paligu pee winnas ehrgetu pahrtaiifchanas tanni pee basnizas-durwim noliktâ bekkni sawas mihlestibas dahuwanas famette. — Lai Deewos schai masai Egiptes un Berkenehges draudsei palihds, drihs sawu tai jaw islaßitu dwehfeles-gannu fagaidiht, ka sché zaur winna spehzigu Deewa-wahrdu fluddinaschanu, ta ka zaur scho ehrgetu atskanneschanu winnas mihlestiba us sawu Deewa-nammu taptu wairota, un winnas pastahwiba eeksch sawas tur tik ko ne isdissuschas gaifchas Luttera tizzibas tiktu apstiprinata!

x. x.

Kahda funga farunna schanas ar sawas muischas faimneekeem un Kalpeem.

(Skattees Nr. 35.)

Trescha farunna schana pa Mahtineem 1838.

Lauke, Uppe, Pinke, Sille. Zeenigs kungs! mehs jums dauds naudas atnessam.

Kungs. Es zerreju ka ar labbu prahru.

Lauke. Kà tad. Ahrâ wehl dauds faimneeki, kas sawas mahjas gribb us nohmu turteht, kà mehs.

Kungs. Katru gaddu astonus faimneekus no klausifchanas gribbu atlaist, ka wissi beidsoht paleekat par nohmneekeem. Tee buhs pehdigee, kam parradi magasibnè.

Lauke. Mum's wisseem schi buhfchana lohti patihk. Tomehr es luhgtohs, ka juhs mannim manius diwus kalpus, kas taggad Urreju mahjâs, atdohtu un man arridsan kà teem zittetem par to 50 rub.f. no nohmas naudas atlaistu.

Kungs. Tas mannim mihl, ka tu pats to luhdsees, un es taru luhgschanu labprahf paklausifchu. Tee peczi kalpi Urreju mahjâs faru darbu gan labbi pastrahda, bet winni ne gahda par tahm ehkahn. Es tadeht tur atkal faimneeku eezelschu, un tad wisszaur buhs weenadi faimneeki.

Lauke. Mannas mahjas man israhdaus it tulfschas, kamehr man naw wairs kalpu.

Kungs. Tà irraid. Juhs paschi taggad kalpu - buhfchanu peeminnat un es jums tadeht gribbu fazziht, kahds mans padohms par to. Tas jaw buhtu prett ta ifni bas, tohs kalpus ar fawahm feewahm un dafchlahrt ar dauds behrneem no tahm weetahm isdsiht, kur wiini peemiht, jo winni tikpat kà tee faimneeki jaw preeksch dauds simtem gaddeem eefsch mahjahm bijuschi. Tapat arridsan schehlastiba un libdszeetiba pastubbina par winneem gahdah. Ja paschi to apdohmajet, lehti warrefeet sajust, kahda nelaime ta winneem buhtu, ja tohs neschehligi dsihtu prohjam, un ja teem nu par pasauli buhtu jawasajahs apkahrt kahdu weetu melleht, lai ne dabbu ar feewahm un behrneem, ar gohwim un awim, ar sirgu un mantu bes kahda pajumta us plifku lauku palikt. Apdohmajat, kà tas jums patiktu, ja juhsu mahjas - weetas pawissam noplehstu un jums tad buhtu par fweschahm nowaddeem, tahlu no fawas dsimtenes un no faweeem raddeem jakultahs apkahrt. Un kò juhs ne gribbat, lai zitti jums darra, to arridsan ne darrat winneem.

Ta juhs ne gribbat tohs kalpus eefsch mahjahm paturreht, tad teem muischâ weeta, alga un maise jadohd; — bet ar to tee retti ar meeru; winni wairak kahro sawus paschus lauzinus turreht. Laukus teem nodoht gruhta leeta. Mum's 80 kalpi nowaddâ; ja nu katram diwi puhru - weetas katrà febjâ, pawissam 6 puhru - weetas gribbetu no jauna eerahdiht, tad winneem waidsetu 480 puhru - weetas. Kur tahs zittur warretu nemt, ka no gannekleem un amattahm, kas jums libds schim pascheem bij derrigi. Bes tam preeksch 80 kalpeem ar feewahm un behrneem buhtu istabas, rijas, stalli un klethes jausbuhwe; — tà, pawissam eefsch discheem (leeleem) nowaddeem, kur wehl wairak kalpi, gandrihs pilfata buhtu jazell. Daschâs weetas truhkst akmini un balki, kas no tahlenes japahrwedd; tad wehl waijaga assu malkas jeb semmes malkas preeksch kurrinaschanas, mases zepfchanas un mihdischanas (kulshanás), un ja kungs arridsan wissu aismalxa, jums to mehr wiss buhtu japeewedd, kas waijadfigs pee jaunas ehkas ustaisifchanas. Ekelam tahs gattawas, faimneekus ne warretu no klausifchanas atlaist, jo kur tad tee kalpi paliktu? Ja tad ne gaddahs stipra seema, ka wissu warr peewest, jeb ja wassarâ dauds leetus libst, ka ne warr ehkas no mahleem weldereht — zit gaddu tad gan aisees, kamehr wiss buhs us-taifihts? Juhs paliktu wezzi un juhsu behrni knappi warretu nohmas - buhfchanâ eekahpt.

Ta nu gribbetu masak kalpu, lai buhtu pufts tik dauds kà libds schim, turreht, tee gan leelakâ gadda dakkâ pee darbeem peetiktu, bet plauschanas laikâ, pawissam leetainâ wassarâ, ar teem darbus ne warretu pareisi pastrahdaht. Tee zitti kalpi, kam naw semmes, buhs aissahjuschi fweschâ nowaddâ, kur tee gan tikai sliktu weetu atraddihs un kur tohs tikai schehlastibas deht usnems, — bet winni mum's tomehr pee rohkas ne buhs. Algadshus tad arri ne warr dabbuht, muischah un faimneekem truhks strahdneeku un tee ne finnahs kò darriht. Plauschana buhs ja - aiskawe jeb par agri jafahl, un dauds - kahrt leela slahde tadeht zeltees. Bet ja arri-

dsan par teem kalpeem un muischias dgrbeem ne
ko ne gribbetu behdatees, tomehr tee kalpi jums
faimneekeem juhfu pafcha labbuma deht mahjäs
lohti derrigi. Juhfu defmit puhru-weetas juhs
gan spehjat ar weenu puisi apkohpt, bet ja
jums tee kalpu lauki wehl klah, tad jums
ohtrs puisis jeb kalps japeenamm, tam jadohd
alga, kas ar to maijs 30 lihds 40 rub. f. isness,
turklaht 50 rub. wairak nohmas-naudas ja-
mafka. Jums ta par teem kalpu laukeem ween
80 lihds 90 rub. f. buhtu jamafka, un tik dauds
no winneem ne warrat isdsift. Aprehkinajeet
to wissu labbi un juhs redsefeet, kaman taisniba
un ka es no labba prahta jums mannu pa-
dohmu eedohdu.

Lauke. Nu ka tad, zeenigs kungs!

Kungs. Bet ja juhs tohs kalpus patur-
reer, tad teem tikkai paleek sawa pasihstama
druwa eeksch laukeem, plawahm un dahrseem;
wairak jums faimneekeem winneem ne kas nar
jadohd, bes ka juhs winneem kahdu algu doh-
dat, tee pee jums peemiht un tee jums pee roh-
kas, kad tik ween gribbat.

Sille. Bet mums tatschu winau klehtis
un stakkli labbi ja-usturr, un ja waijaga no
jauna ja-ustaifa.

Kungs. Ta irr tik weegla leeta, ka to ne
waijadsetu ne mas peeminneht. Schihs buh-
dinäs irr lehti ustafitas un tohs kohkus preeksch
tahm juhs dabbujat no muischias. Par to
jums pasihstami paligi peemiht, us kurreem
warrat pakautees, dafchkahrt raddi un labbi
draugi. Ja nu — lai Deews farga — jums
ugguns grehks useet, kas gan wairak steigfees
glahbt, ne ka tee kalpi, kurreem bail, ka winau
pascha manta lihds pohstā ne eet? No sageem
un launeem zilwekeem, kas gan paldees Dee-
wam, dauds pee mums ne rohnahs, bet no
kurreem tomehr pa brihscham dsird, kalpi jums
arridsan palihdsehs fargatees, jo winni par fa-
wahm paschahm feewahm, behrneem un man-
tahm zaur to lihds gahda.

Pinke. Tas gan wifs teefs; bet kalpi pa
brihscham pahrgalwneeki un aplam staiga ar
ugguni.

Kungs. Lai winni to ne darr, tas likkums
ja-eezell, ka tam kalpam, kas ne klaufa un ne-
apdohmigi ar ugguni dsihwo, jeb kam warr
parahdiht, ka zaur winau ugguns grehks irr
zehlees, ar sawu feewu bes alga preeksch sawa
faimnee ka jastrahda, kamehr kahda nospreesta
skahdes dalla irr atlihdsinata. Bet juhs wissi
deemschehl daudskahrt ar ugguni ne-apdohmigi
dsihwojeet un tikkai Deews juhs farga.

Lauke. Mehs jaw gribbam dsihtees jo ap-
dohmigeem un jo gudream palikt.

Kungs. To es zerreju un ar preeku redse-
fchu. Turklaht apdohmajat, ja faimneeks us
zettu dohdahs us Rihgu, Telgawu jeb us Lei-
scheem, un mahjas us dauds deenahm atstahj,
ka winaam tas labbi buhs, ja winaam kalps
paleek mahjäs, kam warr ustizzeht. Kad
faimneeks flims, tad kalps par masu algu wi-
nam laukus apfehs, ars, plaus un mihihs (kuls)
un srgus apkohps; — un ja faimneeze raddös
gull jeb flimma, tad kalpu feewas labprah
lihdssehs un apkohps.

Pinke. Ta gan irr, zeenigs kungs, bet
kur tahdus labbus kalpus un tahdas kalpu
feewas nems?

Kungs. Daudskahrtigi ta irr faimnee ka
jeb faimneezes waina, ja winni tahi di naw.
Dsihwojeet mihligi ar saweem kalpeem un darrat
teem labbu; eepreezinajat tohs ar kahdu masu
dahwanu paschä laikä un tee buhs pateizigi.
Panaffara, kad gohwim mas peena un kalpu
gohwis peelaistas jeb ahlawas, kahds peenu
lahfitis, ko kalpu behrneem nowehleet, jaw
leela leeta un winau wezzaki to ar pateizibü
atsihs. Schee behrni jums tad usaug par
ganneem, puifcheem un meitahm, kas jums
arridsan waijadfigi.

Lauke. Ta irr gan.

Kungs. Pawiffam rahdeet kalpeem un kalpu
feewahm mihligi un labbu firdi. Ne dohmat-
jat augstaki buht ne ka winni, un ne leppoje-
tees ar to, ka jums nohminekeem wairs nar
jaklaufa, ka winneem. Bes tahs ruhmes-tee-
tas jums nekahdas, jeb masas behdas par
winneem, dauds masak ka zitkahrt, kad ehdeena-

spanni bij ja-aissuht, drahnas un bandas jahd. Juhs makfajat nohmas-naudu par fawahm mahjahn; tee kalpi brauz darbōs preefsch fawahm kalpu weetahm. Ne eeraugat winnus tadeht kā faru faimi, kurekai jums buhtu japaaklaufa, bet isturrat winnus par draugeem un kaimineem, un jums abbeem labbi klahfees.

Uppe. To juhs, zeenigs kungs, mums gan kaidri effat isteikuschi, ka to faprohtam un atsifstam, bet effat nu arri tik schehligi, un pamahzeet tohs kalpus arridsan.

Kungs. To labprahrt darrischu, un tas man buhs leels preeks, ja fainneeki un kalpi manus wahrdus labba wehrā leek un pehz teem darra.

Es jums arridsan to labbu padohmu esmu dewis, masak sirgu bet wairak gohwju turreht. Schihs lehtaki usturramas, dohd peenu un fwestu, zaur kureem daschu rubbuli warrat fakraht; betzik mannā sinnā, juhs schim padohmam wehl ne effat paklaufi bijuschi.

Lauke. Zeenigs kungs, mehs to gan effam wehrā likkuschi, bet mannas gannibas naw labbas un gohwis mannim tadeht mas ko atmestu. Sirgi man wairak nopoln, jo ja ne warru par naudu us zellu braukt, tad es ar teem labbaku semmi us manneem laukeem usweddus un tee paleek jo augligi.

Kungs. Tas irr pareisi, jo jums ne waijaga aismirst, ka ta semme juhsu ihstena mahte, kas ar pateizibu atsifst un baggati atlihdsina, ja juhs winnu labbi kohpjat. Ta lai irr juhsu pirma ruhpeschana, sawus laukus labbi ap-kohpt un apstrahdaht un tohs tik labbi apsfuhdoht, ka tik spehjat ween. Bet par naudu us zellu braukt, to darrat tikkai wallas-laikā, kad us laukeem nekahds darbs un kad nedf suhnus, nedf purwju jeb zittu labbu semmi ne warrat uswest.

(Turplifikam beigums.)

Smeekli stahstini.

"Juhs effet rupjisch zilweks!" fazzija weefi-hās kahds weefis us ohtru, "es tik sche ne gribbu lehrumu taisiht, bet nahzeet ahrā, tad juhs dabbuseet no mannim weenu plikki, ka labbaku ne waijaga!" — "Es eetu ahrā?" atbildeja ohtris, "lai Deew's pasarg! es ne eemu ahrā, kad es warretu ir diwidewiit dabbuht!" *

* Diwi wihi aprunnajahs par sawu wezzumu. "Es esmu 35 gaddus wezs," fazzija pirmais. "Un es 40," atbildeja ohtris. "Nu," fazzija tas pirmais, "tad mehs pehz 5 gaddeem buh-fim weenā wezzumā." F. B.

Leesas fluddinachanna.

Zettortdeen tai 21mā September f. g. tiks pee Krohna Leelos Sessawas pagasta teesas parradu dehls tas zitt-kahrtigs Johstanes Tschakstu-Ulfchahu mahju fainneeks Schleitera Gedberts wairakfohlitateem par kalpu is-dohsts. Mosā Sessawā, tai 24tā August 1850. 1
(Nr. 1335.)

Leesas wahrdā:
Allunan, teesas frihveris.

Zittas fluddinachanna.

Leemi andeles draugeem ta nomirruscha kohpmanna Karl Adolph Rap p tohp zaur scho sinnamu darrichts, ka to andeli ar labbiku un linnu-schklahm ta nelaika dehls jar no sidi ruddena irr usnehmis un tai wezzā nammā pee Wabzu basnizas atkal us preefschu weddihs. Selgarvā, tai 8tā August 1850. 1

Tihs wihi, kas bruhwera puishu deeneestu gribb peeneemt, lai peeteizahs Tulkuniē pee 2

F. Kronberg.

* * *
Tas zaur pahrfattischānōhs sidi gadda kalenderi Auzumuischā us to 13to Septemberi peesihmeits tir-gus ne tops turrehts.

Auzumuischas muischas waldischana.

Skrundes tirgu, kas 15tā September eekriht, scho gadd tai 19tā September turrehts. 2

Muischas waldischana.